

fen maa bømme, om der er noget Urigtigt. Forstandige og øvede Examinatorer ville ogsaa selv om deres Opmærksomhed ikke iforveien særlig henledes derpaa, uden stor Vanskelighed bemærke, hvor de have en Examinand for sig, med hvem de kunne gaae videre og dybere end med andre, og da med Glæde og Paaskjønneelse gjøre det, saa at Examen ligesaa lidt behøver at nedtrykkes til blot at forlange Minimum og afpasses efter Middelmaadigheden som at stereotypes i staaende Spørgsmaal, hvorpaa Forberedelsen saa rettes. Denne Frygt for, at Examen skal trykkes ned, er meest bespølet, naar den afholdes særstilt for de i Gjennemsnit mindst vel Forberedte, altsaa, som vi ligefrem ville udtale, væsentlig for Privatister med Udelukkelse af de gode og uden Interessens mangfoldige Tryk arbejdende Skolers Lærlinge. Hvor disse ere med, der have de hele Examen op, og de virke ved at staae sig vel opmuntrende tilbage paa Læreanstalterne; vi holde os overbeviste om, at dette i Gjennemsnit vil blive Tilfældet med de offentlige Seminariers Dimittender. Naar der er yttret Frygt for, at Seminarieeleverne ved Hensynet til en Examen udenfor og Beregning af Alt efter den skulle blive mindre villige til at følge den ivrige og omhyggelige Lærer i hvad der ikke synlig hører til den directe Examensforberedelse, da troe vi ikke, at en udenfor Seminarierne afholdt Examen, naar den holdes, som den bør, med Anerkjendelse af det Gode, Fylde og Veltilgængede, i deene Henseende vil virke synderlig anderledes end Examen ved Seminarierne selv; en enkelt Lærer vil maaskee finde mindre Støtte for en særlig Retning (hvorved jo bliver tilbage Spørgsmaalet om dens Berettigelse og tilladelige Udstrækning); men i det Hele vil Personligheden og den igjennem Anstaltens Styrelse gaaende Aand gjøre sig gjældende. Kun hvis man, idet man henlægger Examen ogsaa for Seminariernes Vedkommende til Commissionen, udelukker og derved isolerer Seminariernes Lærere, vil deri, selv om Commissionen ellers kunde sammensættes forsvareligt, ligge noget for Seminariernes Mod og Stræben nedtrykkende, for Betydningen imellem Underviisning og Prøve Skadeligt. Vi kunne altsaa ikke ubetinget opstille enten Examen ved

Seminarierne selv med Lærerne til Examinatorerne eller Examen ved en Commission som den rette Form, naar ved begge de fornødne Forudsætninger ere tilstede. (Det synes, som om Afskillige i denne Sag, foruden den ikke mange Aar gamle Skolelærereksamen-Commission, lidt formeget tænke paa den forrige Examen Artium ved Universitetet. Den holdtes for den mundtlige Deels Vedkommende uden nogen Censur og, med Udelukkelse af et Element fra Skolerne, alene af Professorer, hvoraf nogle vare lidet bekendte med Skoleunderviisning.) Under disse Omstændigheder tør vi heller ikke betegne det som Noget, der slet ikke fortjener at tages i Betragtning, at der ved den ved Lovforlaget tilsigtede Forandring paalægges Seminariernes Elever, der for det Meste ere usormuende, en ikke ganske ubetydelig ny Udgift; thi foruden den i Forslagets § 5 nævnte Kjødsels af 5 Rd. vil Reisen til Examenstedet (s. Ex. fra Ranum eller Sillinge til Kjøbenhavn) og Opholdet der i 6 Dage eller noget mere (hvis En ikke vil opsætte Ankomsten lige til Examenens Begyndelse) samt Tilbagereisen vistnok koste mindst omtrent 20 Rd., saa at hele Udgiftsforsørgelsen bliver 25 Rd. for hver Seminarist.

Sammensætningen af en Examencommission, der foruden Privatisterne tillige skal prøve alle Seminariernes Dimittender, altsaa udføre et meget større Arbejde end den hidtil dannede, er ingenlunde let, naar den skal være sin Opgave voksen. Examinatorer og Censurer maae være Mænd, der med saamegen Sikkerhed og saameget Overblik beherske Stoffet i de dem vedkommende Sag, at de kunne give Spørgsmaalene og bedømme Svarene med Hensyn til forskellige Fremstillingsmaader og skønne det Berettigede i forskellige Opfatninger til ikke at afvises; de skulle kunne stjelne imellem det Væsentlige og det mindre Væsentlige, om end ikke Eigegyldige, med Hensyn til det Standpunkt, til hvilket Examinanderne i det Hele efter Alder og den af det Offentlige paaregnede Forberedelse kunne forlanges bragte, og det Formaal, for hvilket de ere underviste, altsaa medbringe Alle noget, Fleertallet et ikke ganske ringe Bekjendtskab med Almuefolket; ved Siden af den intellectuelle Dydighed, Tydeligheds-